

Nr 177.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till medicinalstyrelsen; given Stockholms slott den 23 februari 1934.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 23 februari 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Möller anför:

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag (V p. 42) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, i riksstaten för budgetåret 1934/1935 beräkna det ordinarie förslagsanslaget till medicinalstyrelsen till 383,500 kronor.

Sedan numera utredningen i detta ämne slutförts, anhåller jag att få framlägga definitivt förslag i ämnet.

Till en början ber jag att få lämna följande uppgifter angående anslagets storlek, nettoutgifterna därå, antalet befattningar hos styrelsen ävensom för styrelsen gällande stater.

Budgetår	Anslag	Nettoutgifter
1932/1933	399,500	395,951
1933/1934	384,500	—

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 9 maj 1930 är antalet ordinarie befattningar hos medicinalstyrelsen från och med den 1 juli 1930 bestämt på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
1 överinspektör för sinnessjukvården i riket, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
2 byråchefer	B 30
5 medicinalråd	B 30
1 statsinspektör över köttkontrollen i riket	B 29
1 kontrollant av hospitalens ekonomiska förvaltning	B 26
1 sekreterare (å medicinalbyrån)	B 26
1 kamrerare	B 24
3 sekreterare	B 24
1 kassör	B 21
3 notarier	B 21
1 inspektris över sjuksköterskeväsendet	B 20
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
4 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
4 kontorsbiträden	B 4
1 skrivbiträde	B 2

Ann. 1. Den i lönegraden B 26 uppförda sekreterartjänsten sänkes vid inträffande ledighet till lönegraden B 24.

Ann. 2. Kassörsbefattningen i lönegraden B 21 utbytes vid inträffande ledighet mot en likabenenämnd befattning i lönegraden B 11.

Ann. 3. En kanslibiträdesbefattning utbytes vid inträffande ledighet mot en kontorsbiträdesbefattning.

Enligt samtidigt meddelat beslut äro från och med den 1 juli 1930 å medicinalstyrelsens övergångsstat upptagna följande befattningar, nämligen

Befattning	Lönegrad
1 byråveterinär	B 26
1 ombudsman	B 24

Den 19 maj 1933 har Kungl. Maj:t fastställt följande ordinarie avlöningsstat för medicinalstyrelsen att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934.

Ordinarie avlöningsstat.	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	251,700
Arvode till generaldirektörens ställföreträdare	1,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vetenskapliga rådet m. m., förslagsanslag	91,650
Reseersättningar, förslagsanslag	22,050

Summa kronor 366,400

Därjämte gäller enligt Kungl. Maj:ts beslut den 9 maj 1930 från och med budgetåret 1930/1931 följande övergångstat.

	Övergångstat.	Kronor
Avlöningar, förslagsanslag.....		18,100

Det nuvarande anslagsbeloppet motsvarar de båda staternas sammanlagda slutsumma.

I skrivelse den 29 augusti 1933 har medicinalstyrelsen gjort viss framställning rörande *kontrollen av sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning*.

Innan jag närmare ingår på denna framställning ber jag att få erinra om vad i denna fråga i annat sammanhang förekommit.

I *skrivelse den 28 augusti 1931* hemställde *medicinalstyrelsen* om viss förstärkning av styrelsens arbetskrafter avsedda för utövande av nämnda kontroll. Rörande det sätt, varpå denna kontroll då var ordnad, lämnade styrelsen i nämnda skrivelse följande uppgifter.

Revisionen av sinnessjukhusens räkenskaper vore uppdelad mellan å ena sidan den hos styrelsen anställda, i lönegraden B 26 placerade kontrollanten av hospitalens ekonomiska förvaltning och å den andra vederbörande revisionstjänstemän i riksräkenskapsverket. Fördelningen av arbetet hade skett efter träffad överenskommelse och innebure i huvudsak, att riksräkenskapsverket vid sin granskning närmast beaktade utgifternas överensstämmelse med gällande författningar (formell granskning), medan kontrollanten närmast bedömde utgifterna med hänsyn till deras lämplighet för sinnessjukhusens ekonomi. Räkenskapsmaterialets stora omfattning hade emellertid föranlett dels att en fördelning av de särskilda sinnessjukhusens räkenskaper mellan revisorerna vidtagits och dels att granskningen i avsevärd omfattning måst inskränkas till stickprov. Sifferkontroll av räkenskaperna utfördes av två kvinnliga befattningshavare, som biträdde förenämnde kontrollant. Ej heller denna del av revisionsarbetet hade kunnat fullständigt medhinnas, utan densamma hade emellanåt i viss omfattning måst inskränkas till stickprov.

Under hänvisning härtill framhöll styrelsen, att åtgärder krävdes för ökning av revisionens effektivitet. Angående behovet härav anförde styrelsen följande.

Oaktat sinnessjukhusens räkenskaper vore synnerligen noggrant förda och endast i sällsynta undantagsfall gäve anledning till anmärkning, innebure medvetandet, att arbetskrafternas otillräcklighet icke medgäve en fullständig granskning av räkenskaperna en känsla av otrygghet. Behovet av åtgärder för ökning av granskningens effektivitet komme att än mera ökas i den mån redan påbörjade eller planerade sinnessjukhus framdeles medförde en ytterligare utsvällning av det omfattande räkenskapsmaterial, som granskningen omfattade. Styrelsen ansåge angeläget, å ena sidan att den del av kontrollantens arbetsuppgifter, som innefattade granskning av sinnessjukhusens räkenskaper, icke inkräktade på kontrollantens övriga för sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning synnerligen viktiga uppgifter, särskilt inspektioner av sinnessjukhusen jämte inventering av desamma kassor och förråd, upprättande av sammanställningar över det ekonomiska resultatet av sjukhusens drift samt utredningar och förslag beträffande densamma, och å andra sidan att den specialgranskning av sjukhusens räkenskaper, som i viss utsträckning utövades av kontrollanten, måtte kunna vidmakthållas och

fullständigas med biträde av annan med sinnessjukhusens förvaltning förtrogen tjänsteman.

Under återopande av det anförda föreslog styrelsen, att en befattningshavare med avlöning i 21:a lönegraden måtte få anställas hos styrelsen med uppdrag att biträda kontrollanten i denne åliggande revisionsarbete. Angående sättet för genomförande av detta förslag innebar styrelsens framställning följande.

I den av Kungl. Maj:t den 9 maj 1930 fastställda förteckningen över antalet befattningshavare å ordinarie stat hos styrelsen vore upptagen en kassörsbefattning i lönegraden B 21, vilken befattning enligt särskild föreskrift i anmärkning till samma förteckning vid inträffande ledighet skulle utbytas mot en likanämnd befattning i lönegraden B 11. Kontrollanten av hospitalens ekonomiska förvaltning hade hos styrelsen hemställt, att för ifrågasatt ändamål den nuvarande kassörsbefattningen måtte förändras till en ordinarie revisorstjänst och att samtidigt i överensstämmelse med nyssnämnda föreskrift måtte i stället för kassörsbefattningen i lönegraden B 21 inrättas en kassörsbefattning i lönegraden B 11. Enligt styrelsens uppfattning skulle det visserligen vara fördelaktigare, om den ifrågasatta revisorn i stället erhöle extra ordinarie anställning, varigenom styrelsen bleve i tillfälle att förverkliga ett länge känt önskemål, nämligen en närmare anknytning mellan styrelsen och sinnessjukhusens förvaltningstjänstemän, av vilka de yngre i tur och ordning kunde inkallas till tjänstgöring på ifrågasatt befattning och i det därmed förenade granskningsarbetet vinna en inblick i de allmänna riktlinjerna för sinnessjukhusens ekonomiska drift.

Oaktat de fördelar, som styrelsen ansåge vara förenade med den ifrågasatta befattningens upptagande såsom allenast extra ordinarie, funne sig styrelsen, med hänsyn till att kostnadsökningen vid en sådan anordning skulle bliva ej oväsentligt större än vid den nuvarande kassörsbefattningens förändring till revisorstjänst, böra ansluta sig till kontrollantens förslag.

I enlighet med det anförda hemställde styrelsen, att den i lönegraden B 21 placerade *kassörsbefattningen* hos styrelsen måtte från och med den 1 juli 1932 omändras till en i samma lönegrad placerad revisorstjänst och att samtidigt i den dittillsvarande kassörsbefattningens ställe måtte uppföras en ordinarie kassörsbefattning i lönegraden B 11, därvid styrelsen emellertid förutsatte, att den ifrågasatta revisorstjänsten vid inträffande ledighet måtte kunna ersättas med en extra ordinarie befattning i samma lönegrad.

Styrelsen berörde vidare ett av kontrollanten av hospitalens ekonomiska förvaltning väckt förslag om *kontrollantbefattningens* uppflyttning i lönegrad från B 26 till B 29. Styrelsen förklarade sig finna mycket starka skäl tala för vidtagande av åtgärder i dylikt syfte och framhöll härutinnan, att den kraftiga utveckling, som statens sinnessjukvård företett under de senast förflutna åren och som torde komma att fortgå även under en längre tid framåt, i hög grad ökat vikten av kontrollantens befattning och det ansvar, som ålåg honom. Att för innehavaren av denna befattning bereda löneförhöjningar, som möjliggjorde en fullgod rekrytering av densamma, borde, yttrade styrelsen, betraktas såsom en ekonomisk åtgärd avsedd att betrygga förvaltningen av dessa sjukhus på ekonomiskt bästa sätt. Styrelsen funne självfallet, att det betydande antal nya anstalter för sinnessjuka, som tillkommit under de senaste femton åren, måste förr eller senare föranleda en

motsvarande utökning av den organisation, varmed styrelsen hade att fullgöra sin uppgift såsom överstyrelse för statens sinnessjukhus.

Av sparsamhetsskäl ansåg sig styrelsen dock icke för det dåvarande böra göra någon framställning om kontrollantbefattningens uppflyttning i högre lönegrad.

I fråga om *kontrollantens benämning*, »kontrollant av hospitalens ekonomiska förvaltning», förordade styrelsen, att denna ändrades till »statsinspektör över sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning».

I anledning av styrelsens berörda framställning avgåvos utlåtanden av allmänna civilförvaltningens lönenämnd den 28 och av riksräkenskapsverket den 29 september 1931 samt av statskontoret den 10 oktober 1931.

Riksräkenskapsverket anslöt sig på närmare angivna skäl till medicinalstyrelsens förslag om förstärkning av styrelsens arbetskrafter i och för specialgranskning av sinnessjukhusens räkenskaper.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd yttrade, att det förefölle nämnden sannolikt, att genom tillkomsten under senare år av ett flertal nya sinnessjukhus arbetsbördan för kontrollanten av hospitalens ekonomiska förvaltning numera nått den omfattning, att den motiverade anställande av en kvalificerad tjänsteman såsom biträde vid revisionsarbetet. Då den nuvarande, i 21:a lönegraden placerade kassörstjänsten hos styrelsen skulle, så snart ledighet å befattningen uppkomme, utbytas mot en dylik tjänst i 11:e lönegraden, syntes det nämnden lämpligt, att innehavaren av denna tjänst toges i anspråk för ifrågavarande revisionsarbete. I olikhet med medicinalstyrelsen föreställde sig lönenämnden, att frågan om arbetsbiträde åt kontrollanten lämpligen kunde ordnas på det sätt, att kassörsbefattningen uppfördes å indragningsstat och att samtidigt kassörstjänsten i 11:e lönegraden tillsattes. Något hinder för styrelsen att efter genomförandet av denna anordning avdela den nuvarande kassören för oförmälda revisionsarbete syntes icke förefinnas.

Statskontoret instämde i vad allmänna civilförvaltningens lönenämnd anfört beträffande inrättandet av en särskild revisorstjänst, vars innehavare skulle biträda med kontroll av sinnessjukhusens räkenskaper. Då emellertid innehavaren av kassörstjänsten i enlighet härmed alltjämt skulle hava tjänstgöringsskyldighet, ansåg statskontoret denna befattning icke böra uppföras å indragningsstat utan å övergångsstat.

Däremot ansåg statskontoret tillräckliga skäl knappast föreligga att förändra benämningen å innehavaren av kontrollantbefattningen till statsinspektör.

Medicinalstyrelsens förevarande framställning blev föremål för behandling i 1932 års statsverksproposition (V p. 45). *Föredragande departementschefen* anförde därvid bland annat följande.

Departementschefen delade medicinalstyrelsens uppfattning rörande vikten av det arbete, som åläge kontrollanten av hospitalens ekonomiska förvaltning, och om angelägenheten — icke minst ur ekonomisk synpunkt — av att sörja för en fullgod rekrytering av denna tjänst. Av besparingsskäl torde emellertid frågan om förbättrad löneställning för kontrollanten icke

för det dåvarande böra upptagas till prövning. Ej heller syntes tillräckliga skäl föreligga att omedelbart vidtaga ändring i befattningens benämning.

Vad anginge frågan om förstärkning av den personal hos styrelsen, vilken hade att jämte kontrollanten deltaga i granskningen av sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning, torde visserligen med hänsyn till den avsevärda ökningen av detta arbete, som föranletts av sinnessjukvårdens kraftiga utveckling på senare tid, goda skäl i och för sig få anses föreligga för att bereda kontrollanten tillgång till kvalificerat biträde, varigenom större effektivitet i granskningen av sinnessjukhusens räkenskaper skulle möjliggöras och kontrollanten erhålla mera tid att ägna sig åt inspektion samt åt vissa allmänna uppgifter beträffande sinnessjukhusens ekonomi. Då emellertid i dåvarande statsfinansiella läge betänkligheter mötte mot anslagshöjning för inrättande av en ny ordinarie befattning, ansåge departementschefen frågan om anvisande av medel för anlåtande av dylikt kvalificerat biträde böra för någon kortare tid anstå.

Departementschefen förklarade sig vid sådant förhållande sakna anledning att ingå på ett bedömande av de olika förslag, som förelåge beträffande denna frågas lösning.

I enlighet med departementschefens uppfattning föranledde medicinalstyrelsens framställning i här behandlade delar icke framläggande av något förslag till 1932 års riksdag.

Omförmälda spörsmål hava upptagits till behandling i det utlåtande angående de statliga sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning, som av *statens organisationsnämnd* överlämnats med skrivelse den 3 november 1932. I nämnda utlåtande har organisationsnämnden anfört, att nämnden för sin del kommit till den uppfattningen, att den av kontrollanten utövade inspekterande och förebyggande verksamheten ävensom de utredningar beträffande sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning och driftresultaten vid desamma, som av kontrollanten utfördes, vore av den största betydelse för tillvaratagande av statens ekonomiska intressen i fråga om driften av statens sinnessjukhus samt att ett stärkande av kontrollantens auktoritet och möjligheter att göra de av honom företrädde synpunkterna gällande både utåt i förhållande till de särskilda sjukhusledningarna och inåt inom medicinalstyrelsen från statsfinansiell synpunkt syntes vara en angelägenhet av icke ringa vikt.

Organisationsnämnden har därför under hänvisning till medicinalstyrelsens omförmälda framställning den 28 augusti 1931 hemställt — förutom angående meddelande av uppdrag åt kontrollanten att inom styrelsen vara föredragande i vissa ärenden — dels att kontrollanten måtte uppflyttas i lönegraden B 29 under den förändrade benämningen statsinspektör över sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning, dels ock att i samband därmed en särskild revisorsbefattning för sinnessjukhusens räkenskaper måtte anordnas. Nämnden anför, att den funne så mycket större skäl till en dylik hemställan som genom pågående och planerade utbyggnader av sinnessjukhusen, varigenom icke mindre än omkring 4,000 nya vårdplatser skulle tillkomma, kraven på kontrollantbefattningens innehavare måste ställas än högre än hittills och det därför tedde sig särskilt betydelsefullt att söka trygga bibehållandet för ifrågakvarande befattning av den höga standard, som dess nuvarande innehavare otvivelaktigt representerade.

Vid behandlingen i 1933 års statsverksproposition av anslaget till medicinalstyrelsen (V p. 50) framhöll jag, att organisationsnämndens ifrågavarande förslag med hänsyn till den stora ekonomiska betydelse, en effektiv kontroll över sinnessjukhusens förvaltning ägde, i och för sig syntes förtjäna allt beaktande. Då emellertid utlåtanden över förslaget borde inhämtas från vederbörande myndigheter, innan ärendet avgjordes, vore det — anförde jag vidare — icke möjligt för mig att för budgetåret 1933/1934 förorda åtgärder för förslagets genomförande.

Något förslag i ämnet framlades icke för 1933 års riksdag, som ej heller gjorde något uttalande i frågan.

I anledning av organisationsnämndens berörda förslag hava utlåtanden i förevarande ämne avgivits av medicinalstyrelsen den 7 juli 1933, av riksräkenskapsverket den 6 september 1933 och av allmänna civilförvaltningens lönenämnd den 19 september 1933.

Medicinalstyrelsen har därvid anfört, att styrelsen anslöte sig till den del av förslaget, varom här är fråga, speciellt i vad förslaget avsåge omändring av kontrollantbefattningen till en statsinspektörstjänst och inrättande av en ny revisorsbefattning.

Riksräkenskapsverket har förklarat, att ämbetsverket med hänsyn till den fortgående utökningen av sinnessjukhusens antal och omfattning funne en förstärkning av den inom medicinalstyrelsen utövade kontrollen å den ekonomiska förvaltningen vid dessa sjukhus vara ofrånkomlig ävensom att en dylik förstärkning syntes så mycket mera motiverad som riksräkenskapsverket på grund av tillväxten av det räkenskapsmaterial, vilket skulle revideras inom ämbetsverket och ej varit föremål för granskning inom särskild specialrevision, kunnat ägna allt mindre uppmärksamhet åt de räkenskaper, som avgäves från förvaltningsgrenar med egna revisionsorgan.

Under hänvisning till sitt den 29 september 1931 i detta ämne avgivna utlåtande har riksräkenskapsverket härefter anfört, att ämbetsverket vidhölle sin tidigare intagna ståndpunkt, att en särskild revisor för granskning av sinnessjukhusens räkenskaper borde anställas. I anledning av organisationsnämndens förslag om uppflyttning av kontrollanten av hospitalens ekonomiska förvaltning från lönegraden B 26 till lönegraden B 29 har riksräkenskapsverket uttalat, att det icke syntes föreligga tillräckliga skäl att giva denna befattning högre löneställning än såsom byrådirektör i B 28.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd, som anbefallts avgiva yttrande över förslaget om uppflyttning i lönegrad av kontrollanten av hospitalens ekonomiska förvaltning och förändrad benämning av denna tjänst, har i sitt utlåtande inledningsvis lämnat vissa uppgifter rörande tillkomsten av befattningen och sättet för befattningshavarens avlöande ävensom angående de med befattningen förenade göromålen. I sådant hänseende har lönenämnden anfört i huvudsak följande.

Befattningen såsom kontrollant av hospitalens ekonomiska förvaltning hade inrättats år 1908, då tjänsten uppförts å extra stat. I lönehänseende hade befattningens innehavare jämställts med tjänstemän tillhörande den s. k. andra normalgraden. I samband med den från och med den 1 januari

1915 genomförda omorganisationen av medicinalstyrelsen hade kontrollantbefattningen uppförts å ordinarie stat med oförändrad löneställning. Vid den från och med ingången av år 1922 genomförda löneregleringen för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk hade kontrollantbefattningen i likhet med övriga andra normalgradens tjänstemän inplacerats i dåvarande lönegrad B 15. Vid den år 1925 beslutade uppdelningen av de förutvarande, i 15:e lönegraden placerade befattningshavarna på de nuvarande lönegraderna B 24 och B 26 hade densamma hänförts till sistnämnda lönegrad.

Utän tvivel hade de tjänsteåligganden, som ursprungligen tillkommit kontrollanten, med åren fått en ur statsintressets synpunkt allt större vikt och betydelse. Enligt den för kontrollanten år 1908 utfärdade instruktionen skulle ifrågavarande befattningshavare hava till uppgift att en eller flera gånger årligen besöka statens samtliga anstalter för sinnessjuka och därvid verkställa inventering av kassa ävensom av förråd och inventarier samt tillse, att gällande föreskrifter angående förvaltning och redovisning vederbörligen iakttoges. Vid dylikt besök skulle det även åligga honom att ägna uppmärksamhet däråt, att sjukhusförvaltningen i fråga om uppköp, handhavande av materiel och förnödenheter samt tillgodogörande av vad som på stället producerades sköttes på så ekonomiskt sätt, som med anstaltens förvaltning vore förenligt. Han skulle ock hava att granska de olika sinnessjukhusens räkenskaper och därvid till medicinalstyrelsens prövning och avgörande framställa de anmärkningar, vartill granskningen kunde giva anledning.

Till följd av den betydande utveckling, som den statliga sinnessjukvården undergått under senare år, hade kontrollantens ifrågavarande arbetsuppgifter blivit allt mera krävande såväl till art som omfattning. Till belysning härav kunde följande siffror anföras. Medan det i riksstaten för år 1915 uppförda anslaget till statens sinnessjukhus beräknades till 3,850,000 kronor, vore motsvarande anslag för innevarande budgetår upptaget till 10,600,000 kronor. Under det att inkomst- och utgiftsstaterna vid sinnessjukhusen förstnämnda år balanserat på ett sammanlagt belopp av ungefär 6,916,000 kronor, utgjorde motsvarande belopp för budgetåret 1933/1934 i runt tal 21,557,000 kronor. År 1915 hade antalet statliga sinnessjukvårdsanstalter utgjort 16 med ett antal av i medeltal per dag vårdade personer av 9,157. Antalet av staten drivna sinnessjukhus och sinnesslöanstalter hade vid 1932 års utgång varit 20 och antalet i medeltal per dag under året vårdade personer 15,270. I enlighet med av riksdagen redan fattade beslut om utvidgning av statens sinnessjukhus torde under år 1933 och de två närmast därpå följande åren omkring 3,300 nya vårdplatser bliva iordningställda. Enligt den allmänna plan för utvidgningen, som godkändes av 1928 års riksdag, kunde ytterligare omkring 700 nya vårdplatser beräknas sedermera tillkomma.

Lönenämnden anför härefter, att nämnden funne en åtgärd avseende beredande åt kontrollanten av högre tjänsteställning med ty åtföljande förbättrade löneförmåner vara av numera inträdda förhållanden väl motiverad, särskilt som statens sinnessjukvårdande verksamhet såsom redan antytts fortfarande vore stadd i stark utveckling. Lönenämnden betonar därvid särskilt den av organisationsnämnden anförda synpunkten, att en förbättrad tjänsteställning för innehavaren av kontrollantbefattningen inom medicinalstyrelsen skulle vara ägnad att stärka dennes auktoritet och möjligheter att göra de av honom företrädde synpunkterna gällande.

Med avseende å befattningsens blivande benämning och placering i lönegrad har emellertid lönenämnden icke ansett sig kunna förorda organisa-

tionsnämndens förslag utan i stället biträtt riksräkenskapsverkets förslag i ämnet.

En ledamot inom nämnden har i avgiven reservation anført, att, även om skäl kunde anföras för uppflyttning till något högre lönegrad av ifrågavarande befattning, med frågan om tjänstens uppflyttning borde anstå intill dess densamma kunde bliva prövad i samband med en mera allmän revision av tjänsteförteckningarna.

Jag återgår härefter till *medicinalstyrelsens* förenämnda *skrivelse den 29 augusti 1933*. I skrivelsen har styrelsen — under hänvisning jämväl till vad tidigare i ämnet förekommit — till en början anført följande.

Omfattningen av de arbetsuppgifter, som enligt 1908 års instruktion tillkomme kontrollanten av hospitalens ekonomiska förvaltning, hade genom den skedda ökningen av antalet statliga sinnessjukhus blivit så betydande att det måste anses erforderligt att uppdelat arbetsuppgifterna på två befattningshavare. Därvid skulle granskningen av sinnessjukhusens räkenskaper, i den mån densamma icke medhunnas av kontrollanten, utföras av den ifrågasatta nya revisorstjänstens innehavare och kontrollanten därigenom beredas ökat tillfälle att ägna sig åt de övriga mera kvalificerade uppgifterna, såsom inspektioner av sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning, upprättande av sammanfattande jämförelser mellan de olika sjukhusens hushållning, förslag till åtgärder för vinnande av besparingar och förbättringar eller avhjälpande av missförhållanden i avseende å sjukhusens förvaltning samt biträde åt medicinalstyrelsen vid utredning av ekonomiska ärenden angående ifrågavarande sjukhus. En dylik uppdelning av kontrollantens nuvarande åligganden, varigenom han komme att huvudsakligen ägna sig åt de mera kvalificerade uppgifterna å befattningen, syntes göra en uppflyttning av kontrollantens befattning i högre lönegrad särdeles påkallad.

Med återopande av det sålunda och det tidigare i ämnet anförda har styrelsen i överensstämmelse med organisationsnämndens förslag hemställt, att ifrågavarande kontrollant måtte under benämningen statsinspektör av sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning placeras i lönegraden B 29.

Under hänvisning till sin framställning i ämnet den 28 augusti 1931 har styrelsen vidare anhållit om inrättande av den då föreslagna revisorstjänsten. I anslutning till vad statskontoret i sitt utlåtande den 10 oktober 1931 anført över berörda framställning har emellertid styrelsen nu förordat, att den nuvarande i lönegraden B 21 upptagna kassörsbefattningen hos styrelsen måtte överföras på styrelsens övergångsstat, med skyldighet för befattningens innehavare att verkställa granskning av sinnessjukhusens räkenskaper, och att befattningen måtte på styrelsens ordinarie stat ersättas med en likabenenämnd befattning i lönegraden B 11. Styrelsen har därvid förutsatt, att den kassörstjänst, som sålunda skulle överföras till övergångsstaten, vid nuvarande innehavarens avgång komme att ersättas med en e. o. revisorsbefattning i den lönegrad, som vid nämnda tidpunkt kunde befinnas påkallad.

Beträffande de kostnader, som skulle föranledas av ett bifall till styrelsens ifrågavarande förslag, har styrelsen framlagt följande beräkningar.

Omändringen av kontrollantbefattningen komme att medföra en ökad kostnad å den i den ordinarie avlöningsstaten upptagna posten till avlö-

ningar till icke ordinarie tjänstemän, motsvarande skillnaden i slutavlöning mellan befattning i lönegraden B 29 och befattning i lönegraden B 26, eller i avrundat tal 1,400 kronor.

Styrelsens förslag beträffande inrättande av en ny revisorstjänst m. m. skulle föranleda dels en minskning av utgifterna under nyssnämnda post med ett belopp, motsvarande skillnaden mellan slutavlöning å befattning i lönegraden B 21 och å befattning i lönegraden B 11, eller i avrundat tal 3,300 kronor, dels ock en ökning av övergångsstatens slutsumma med ett belopp motsvarande slutavlöningen å befattning i lönegraden B 21, eller omkring 7,700 kronor.

På grund därav har medicinalstyrelsen hemställt, att posten till avlöningar till ordinarie tjänstemän måtte nedsättas från 251,700 kronor med (3,300 — 1,400) 1,900 kronor till 249,800 kronor, att den ordinarie avlöningsstaten i följd härav måtte nedsättas från 366,400 kronor till 364,500 kronor, att övergångsstatens slutsumma måtte höjas från 18,100 kronor med 7,700 kronor till 25,800 kronor ävensom att anslaget till medicinalstyrelsen måtte höjas från 384,500 kronor med (7,700 — 1,900) 5,800 kronor till 390,300 kronor.

Slutligen har medicinalstyrelsen hemställt, att kontrollanten av hospitalens ekonomiska förvaltning måtte vid övergången till befattningen såsom statsinspektör av sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning få för placering i löneklass såsom statsinspektör tillgodoräkna sig hela den tid han tjänstgjort såsom kontrollant.

Departements-
chefen.

Den utveckling av sinnessjukvården, som under senare år ägt rum och alltjämt pågår, har medfört, att de arbetsuppgifter, vilka åvila kontrollanten av hospitalens ekonomiska förvaltning, vuxit såväl i omfattning som i betydelse. Med hänsyn härtill finner jag i likhet med dem, som yttrat sig i ärendet, att tjänstens nuvarande lönegradsplacering är för låg. Av de olika i ärendet framlagda förslagen ansluter jag mig till det, som förordats av riksräkenskapsverket och allmänna civilförvaltningens lönenämnd. Även i fråga om tjänstens benämning delar jag nämnda ämbetsverks och lönenämnds mening. Kontrollantbefattningen bör alltså enligt min mening ombildas till en byrådirektörsbefattning i lönegraden B 28. Vid bifall härtill läser den nuvarande kontrollanten böra från och med den 1 juli 1934 utan ansökan utnännas till byrådirektör. Enligt vad jag inhämtat torde han därvid på grund av bestämmelserna i 12 § i gällande avlöningsreglemente omedelbart komma att placeras i den högsta löneklassen i lönegraden B 28.

Med hänsyn till utredningen i ärendet tillstyrker jag vidare, att styrelsens arbetskrafter för revisionen av sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning förstärkas med en kvalificerad tjänsteman. En dylik anordning synes numera erforderlig för att en effektiv kontroll över nämnda förvaltning skall kunna komma till stånd. Därigenom skulle ock tillfälle beredas kontrollanten att i större utsträckning än hittills genom inspektioner och undersökningar

tillvarataga förefintliga möjligheter att nedbringa sinnessjukhusens omkostnader.

Angående sättet för åstadkommande av den ifrågavarande arbetsförstärkningen ansluter jag mig till medicinalstyrelsens senast framställda förslag. I enlighet härmed torde den nuvarande kassörsbefattningen i lönegraden B 21 böra överföras till styrelsens övergångsstat med skyldighet för innehavaren att verkställa granskning av sinnessjukhusens räkenskaper och en kassörsbefattning i lönegraden B 11 upptagas å styrelsens ordinarie stat.

I kostnadshänseende skulle de av mig här förordade förslagen medföra följande förändringar. Ombildningen av kontrollantbefattningen till en befattning såsom byrådirektör skulle å den ordinarie statens post till avlöningar till ordinarie tjänstemän medföra en merkostnad av (10,500 — 9,540) 960 kronor. Å andra sidan skulle kostnaderna under nämnda post genom den nuvarande kassörsbefattningens överförande till övergångsstat och upptagandet av en kassörsbefattning i lönegraden B 11 minska med (7,212 — 4,104) 3,108 kronor. Sagda post skulle alltså kunna nedsättas med (3,108 — 960) 2,148 kronor eller i runt tal 2,200 kronor. Däremot skulle överförandet till övergångsstat av kassörsbefattningen medföra, att övergångsstaten finge höjas från nuvarande beloppet 18,100 kronor med 7,212 kronor till 25,312 kronor eller i avrundat tal 25,300 kronor.

I skrivelse den 12 december 1933 har medicinalstyrelsen vidare i besparingssyfte framlagt förslag om *överflyttning av vissa utgifter för apoteksväsendet från förevarande anslag till fonden för apoteksinnehavares pensionering*. De utgifter, som enligt styrelsens förslag skulle bestridas av nämnda fond, utgöras dels av arvoden och reseersättningar till ledamöterna i den nämnd, den s. k. apotekarbefordringsnämnden, vilken har att avgiva yttrande angående ansökningar till privilegium på apotek, dels av arvoden och reseersättningar till de personer, som av styrelsen förordnas att inspektera apoteksinrättningarna inom större eller mindre delar av riket, dels ock av ersättningar till de personer — de s. k. medicinaltaxerevisorerna — vilka styrelsen bemyndigats tillkalla för att inom styrelsen biträda med granskning av läkemedelspriser och bestämmande av ändringar i medicinaltaxan. Medicinalstyrelsen har anfört, att ifrågavarande utgifter kunde beräknas till omkring 10,000 kronor för år, därav 6,000 kronor belöpte å anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. och 4,000 kronor å anslagsposten till reseersättningar.

I anslutning härtill har styrelsen, under förutsättning av bifall till förslaget, hemställt, att förstnämnda post måtte nedsättas med 6,000 kronor. Beträffande den senare posten har styrelsen med hänsyn till de jämförelsevis höga utgifterna å posten för budgetåret 1932/1933 icke ansett sig kunna ifrågasätta någon nedsättning.

Över denna framställning hava *yttranden* avgivits av *apotekarsocieteten, Sveriges apotekareförbund, Sveriges farmaceutförbund, apotekssakkunniga av år 1931* och *statskontoret*. Yttrandena gå samtliga i avstyrkande riktning. Apotekssakkunniga och statskontoret hava såsom skäl för sitt avstyrkande fram-

för allt framhållit, att förslaget så nära sammanhänge med apotekssakkunnigas uppdrag att verkställa utredning rörande läkemedelspriserna och därmed förknippade frågor, att ståndpunkt till förslaget icke borde tagas förrän de sakkunniga fullgjort sitt uppdrag.

Departements-
chefen.

Då även jag är av den uppfattningen, att de av medicinalstyrelsen väckta frågorna böra lösas i samband med de spörsmål, vilka apotekssakkunniga hava att behandla, har jag icke i nuvarande läge ansett mig kunna förorda styrelsens förslag. Styrelsens framställning har av mig överlämnats till nämnda sakkunniga för att tagas i övervägande vid fullgörande av det de sakkunniga anförtrodda uppdraget.

Härefter ber jag få erinra om de *merutgifter för anslaget* till medicinalstyrelsen, *vilka föranledas av ett genomförande av det förut denna dag framlagda förslaget angående handel med farmaceutiska specialiteter m. m.* Beträffande innehållet i nämnda förslag kan jag i huvudsak inskränka mig till att hänvisa till den i ämnet avlätna propositionen (nr 162). Av densamma framgår att, därest förslaget genomföres, ett ökat anslagsbehov skulle uppkomma för styrelsen av omkring 6,000 kronor för år räknat, därav omkring 4,000 kronor för avlönande av en amanuens å styrelsens apoteksbyrå och omkring 2,000 kronor för ersättning åt ledamöterna i den nämnd, som enligt förslaget skulle inrättas. Då dessa kostnader torde böra bestridas från den i styrelsens stat upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., är alltså i anledning av berörda förslag att räkna med en höjning å nämnda post av 6,000 kronor.

Enligt mina i det föregående framlagda beräkningar skulle posterna i medicinalstyrelsens *ordinarie avlöningsstat* få beräknas på följande sätt. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, som för närvarande är upptagen till 251,700 kronor, torde i anledning av förslaget rörande kontrollantbefattningens ombildning till byrådirektörsbefattning och i samband därmed föreslagna förändringar kunna nedsättas med 2,200 kronor till 249,500 kronor. Posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vetenskapliga rådet m. m. synes i anledning av förslaget rörande de farmaceutiska specialiteterna böra höjas med 6,000 kronor. Posten, som i gällande stat är beräknad till 91,650 kronor, torde därför böra upptagas till 97,650 kronor. Posterna till arvode till generaldirektörens ställföreträdare och till reseersättningar torde böra lämnas orubbade. Med hänsyn till de i staten ingående reseersättningarna synes densamma lämpligen böra benämnas avlönings- och omkostnadsstat.

Vad angår *övergångsstaten* lärers densamma i följd av utökningen med en kassörstjänst, såsom redan framgår av det föregående, böra höjas från 18,100 kronor till 25,300 kronor.

För medicinalstyrelsen torde på grund härav från och med budgetåret 1934/1935 böra gälla följande stater.

Ordinarie avlönings- och omkostnadsstat.

	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	249,500
Avlöningar till generaldirektörens ställföreträdare	1,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vetenskapliga rådet m. m., förslagsanslag	97,650
Reseersättningar, förslagsanslag	22,050
Summa kronor	370,200

Övergångsstat.

	Kronor
Avlöningar, förslagsanslag	25,300

Anslaget till medicinalstyrelsen läser följaktligen få beräknas till (370,200 + 25,300) 395,500 kronor. Detta belopp överstiger med 11,000 kronor det nuvarande anslagsbeloppet och med 12,000 kronor det belopp, vartill anslaget preliminärt beräknades i årets statsverksproposition. Det är emellertid därvid att märka, att, på sätt närmare framgår av förenämnda proposition nr 162, anslagsökningen till ett belopp av 6,000 kronor motsvaras av en ökning å budgetens inkomstsida och alltså i denna del icke medför någon merutgift för statsverket.

Under åberopande av vad jag i det föregående anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels besluta, att antalet ordinarie befattningar i medicinalstyrelsen skall från och med den 1 juli 1934 vara bestämt på följande sätt:

	Lönegrad
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
1 överinspektör för sinnessjukvården i riket, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet	—
2 byråchefer	B 30
5 medicinalråd	B 30
1 statsinspektör över köttkontrollen i riket	B 29
1 byrådirektör	B 28
1 sekreterare (å medicinalbyrån)	B 26
1 kamrerare	B 24
3 sekreterare	B 24
3 notarier	B 21
1 inspektris över sjuksköterskeväsendet	B 20
1 kansliskrivare	B 11
1 kassör	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
4 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5

	Lönegrad
4 kontorsbiträden	B 4
1 skrivbiträde	B 2

Ann. 1. Den i lönegraden B 26 uppförda sekreterartjänsten sänkes vid inträffande ledighet till lönegraden B 24.

Ann. 2. En kanslibiträdesbefattning utbytes vid inträffande ledighet mot en kontorsbiträdesbefattning.

dels besluta, att å övergångsstat för medicinalstyrelsen skola från och med den 1 juli 1934 vara upptagna följande befattningar, nämligen:

	Lönegrad
1 byråveterinär	B 26
1 ombudsman	B 24
1 kassör	B 21

dels godkänna de av mig här förordade förslagen till avlönings- och omkostnadsstat samt till övergångsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas från och med budgetåret 1934/1935;

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till medicinalstyrelsen, nu 384,500 kronor, med 11,000 kronor till 395,500 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bertil Wirseen.